

ZUIDERPARK

VOLKSPARK VAN DE 21^E EEUW

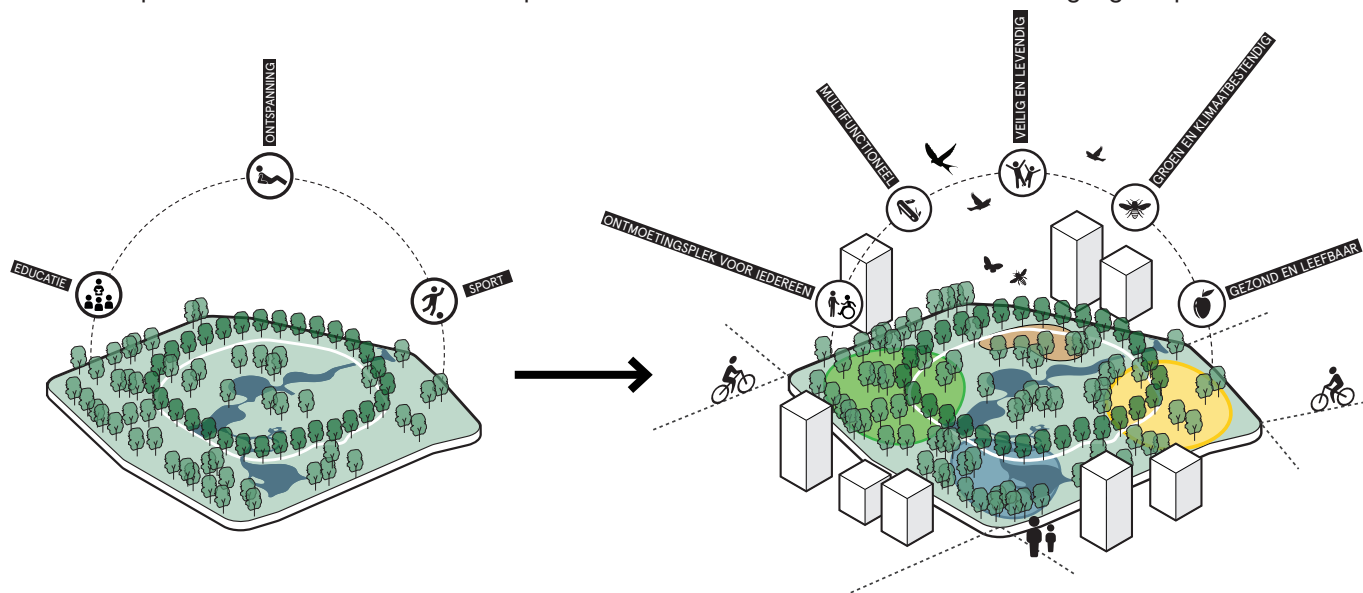
December 2021

flux
LANDSCAPE ARCHITECTURE

AMBITIE: HET VOLKSPARK VAN DE 21^E EEUW

Net als in de jaren '30 van de vorige eeuw staat het Zuiderpark aan de vooravond van grote veranderingen. De komende jaren zullen in de omliggende wijken 10.000 woningen bijgebouwd worden, wat de druk op het park flink vergroot. Tegelijkertijd neemt ook het belang van het park voor klimaatadaptatie en biodiversiteit steeds meer toe en heeft het Zuiderpark de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn. Dit vraagt om een herziening van het Zuiderpark. Waar in de jaren '30 sport, ontspanning en educatie de belangrijkste pijlers waren zal het Zuiderpark, als volkspark van de 21^e eeuw een antwoord geven op de opgaven van deze tijd. Een park dat duurzaam, klimaatadaptief en biodivers is en dat een plek biedt voor iedereen: rustzoeker, festivalganger, sporter en dier.

Van 3 oorspronkelijke kernwaarden...

... naar een inclusief, duurzaam, klimaatrobuust en biodivers park voor de 21^e eeuw

NAAR EEN TOEKOMSTBESTENDIG PARK

De ontwikkeling van een toekomstbestendig park ontstaat door het combineren van een aantal slimme interventies. Hierbij vormt de historie van het park de basis en is nadrukkelijk ingegaan op de wensen die er vanuit de bewonersparticipatie zijn aangedragen.

Grofweg is de toekomstvisie voor het Zuiderpark onder te verdelen in een 6-tal thema's. Elk thema gaat in op een aspect van het park. Samen vormen deze thema's de totaalvisie voor het Zuiderpark: Volkspark van de 21^e eeuw.

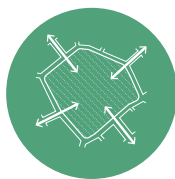
1 EVENWICHT IN
REURING EN RUST

2 EEN RIJK EN FLEXIBEL
PROGRAMMA

3 EEN TOEGANKELIJK EN
LEESBAAR PADENSYSTEEM

4 AANTREKKELIJKE
ENTREES

5 KANSSEN VOOR WATER

6 COALITIE
ZUIDERPARK

HET PARK IN VOGELVLUCHT

Het Zuiderpark –Volkspark van de 21^e eeuw– is een park voor iedereen. Een park waar natuur de ruimte krijgt, maar waar ook evenementen kunnen plaatsvinden. Een park voor rustig wandelen en tuinieren en een park voor sporten en ontmoeten. Het Zuiderpark –Volkspark van de 21^e eeuw– is een park dat stevig verankerd is in de buurt. Laagdrempelige oversteekpunten maken het gemakkelijk voor omwonenden om gebruik te maken van het park. In het Zuiderpark –Volkspark van de 21^e eeuw– wordt beweging gestimuleerd. Sportvelden zijn zichtbaar en toegankelijk en de sportring met sport-

elementen nodigt iedereen uit tot bewegen. Het Zuiderpark –Volkspark van de 21^e eeuw– is klimaat-robust, duurzaam en biodivers. Schaduwplekken op de ligweides en waterspeeltuinen zorgen voor verkoeling in tijden van extreme hitte. Wadi's en verbrede watergangen zorgen voor het opvangen van water bij extreme neerslag. Het Zuiderpark –Volkspark van de 21^e eeuw– maken we samen. Door het smeden van een parkbrede coalitie bevorderen wij samenwerking en kunnen we middelen samenvoegen en het park met z'n allen klaar maken voor de komende decennia.

Doorwaadbaar NME-terrein vanuit park en wijk versterkt natuurbeleving en zorgt voor contact met gezonde voeding

Sportobjecten langs de gehele parking stimuleren beweging

Ruimte voor festivals door verstevigd gras en waterberging in de randen, die de weides klimaatbestendig maken waar zowel gebruik als natuur baat bij hebben

Aantrekkelijke entrees waar auto te gast is

Ruimte voor biodiversiteit in de natuurlijke rand van het park

Waterkwaliteit wordt verbeterd en het water is optimaal te beleven via vlonderpaden en steigers

Volop doorgaande routes van tuin naar tuin die een wandeling stimuleren.

Herontwikkelen en afsluitbaar maken van het parkeerterrein voorkomt overlast in de avond en nacht.

EVENWICHT IN REURING EN RUST

De basis voor de inrichting van het park wordt gevormd door een duidelijke zonering, met elk een eigen sfeer, functies en seizoenen.

De natuurlijke rand is het domein van de natuur, waar biodiversiteit wordt versterkt in lijn met de Nota Stadsnatuur. Weelderige beplanting, dicht struikgewas, ecologische oevers en afwisselende biotopen bepalen hier het beeld. Activiteiten zijn gericht op struinen en ontdekken, avontuurlijk spelen, educatie, tuinieren en natuurbeleving.

In het **klassieke park** is de oorspronkelijke parkgedachte nog sterk herkenbaar. Statige parkbomen met bloemrijke tuinen en slingerende waterpartijen domineren hier het beeld. Wandelen, tot rust komen, spelen en kleinschalige culturele activiteiten zijn hier de belangrijkste bezigheden.

Het intensieve parkhart tenslotte, is gericht op grootschalige evenementen, sport en ontmoeten. Stevige en toegankelijke gazons die een stootje kunnen hebben en transparante boomgroepen die zorgen voor schaduw bepalen hier het beeld.

▲ Zonering van extensieve en intensieve zones

Natuurlijke rand

Natuurlijke sfeer

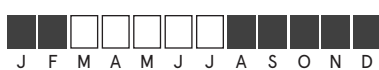
Gradiënt van bos - mantel - zoomvegetatie

Natuurbeleving, tuinieren, voedsel, avontuurlijk spelen, educatie

Kinderen, avontuurlijke wandelaars, natuurliefhebbers

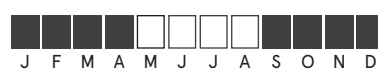
Klassiek park

Halfnatuurlijke sfeer

Bomen en meerstammige bomen met halfhoge onderbeplanting

Natuurbeleving, educatie, wandelen, waterbeleving, kleine evenementen

Rustzoekers, tuinliefhebbers, spelende kinderen

Intensieve parkzone

Halfnatuurlijke-/culturele sfeer

Vrijliggende zones en zones onder bomen

Evenementen, picknicken, barbecueën, skaten en groepsport

Sporters, festivalgangers, barbecueërs, picknickers

▲ Verschillende parkzones met bijbehorende sfeer, beplanting, activiteit, gebruikers en seizoenen

EEN RIJK EN FLEXIBEL PROGRAMMA

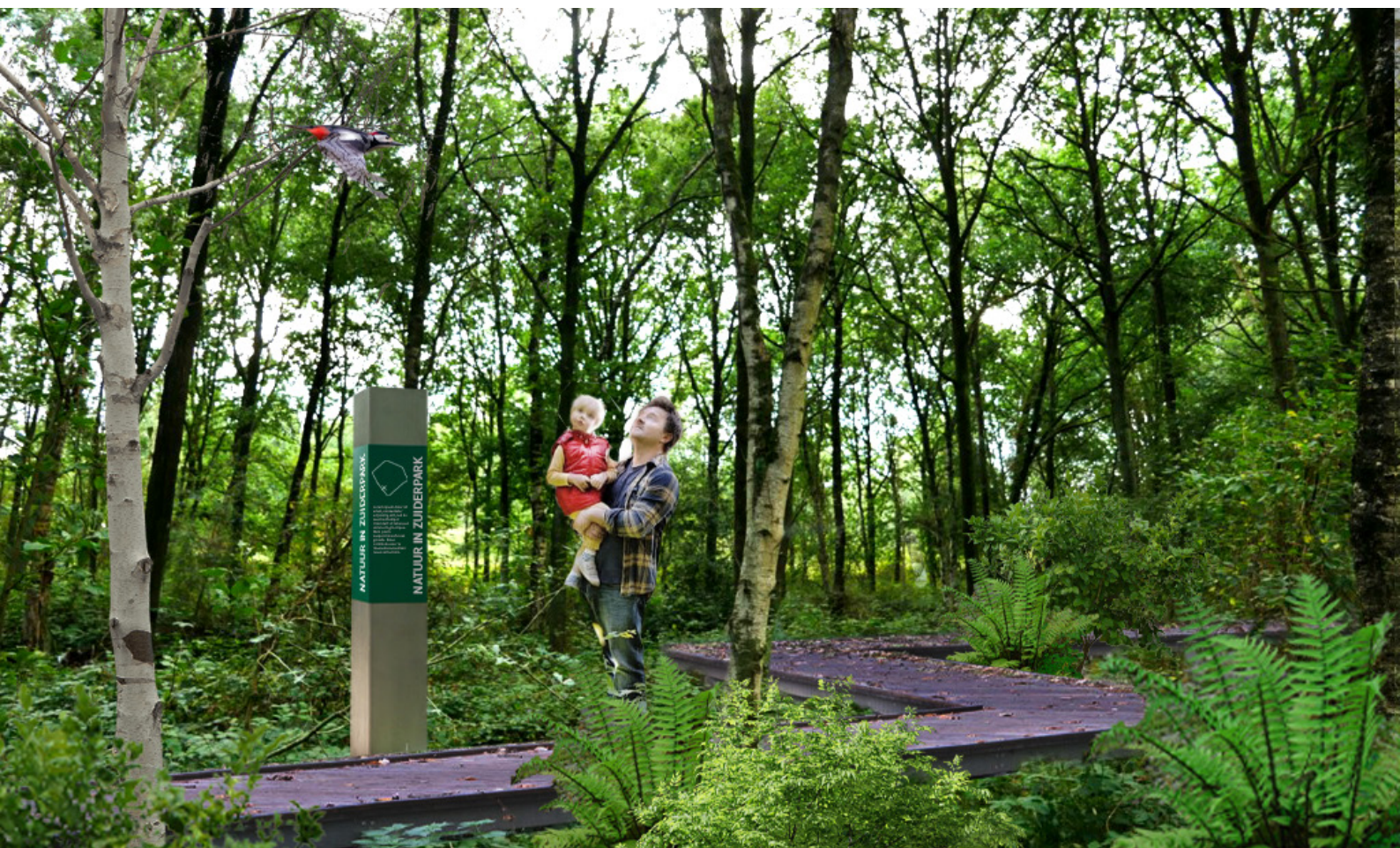
De wensen van de gebruikers van het Zuiderpark zijn de laatste jaren steeds talrijker geworden. Een grote diversiteit aan sporten, verschillende manieren van natuurbeleving, grote en kleine festivals en ruimte om te picknicken, spelen of relaxen, vragen een plek in het park. Om ruimte te bieden aan de vele verschillende wensen, wordt het programma niet op één locatie geclusterd, maar zijn de functies verspreid over het park waarbij het zich kleurt naar de zones voor het park. Zo zullen in de natuurlijke rand voornamelijk sportaanleidingen te vinden zijn (voor bijvoorbeeld bootcampers of hardlopers), terwijl in het intensieve parkhart ruimte is voor calisthenics en skateboarden.

Om het brede palet aan programma te faciliteren zijn goede, tijdloze basisvoorzieningen cruciaal. Een belangrijke toevoeging: naast een eenduidige vormgeving van meubilair en bewegwijzering, zijn er herkenbare en vindbare paviljoens bij de entrees en in het hart van het park. Deze paviljoens bieden op zowel drukke als rustige dagen informatie, toiletten, afvalrecycling en parkeermogelijkheden voor de fiets. Uitgangspunt bij al het programma en meubilair is dat het toegankelijk is voor iedereen. Voor mensen met- en zonder beperking en voor alle leeftijden.

▲ Diversiteit in programma in relatie tot parkzones

▼ Impressie van de Natuurlijke rand met bijpassend programma

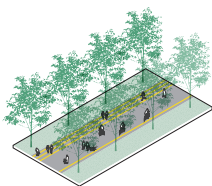
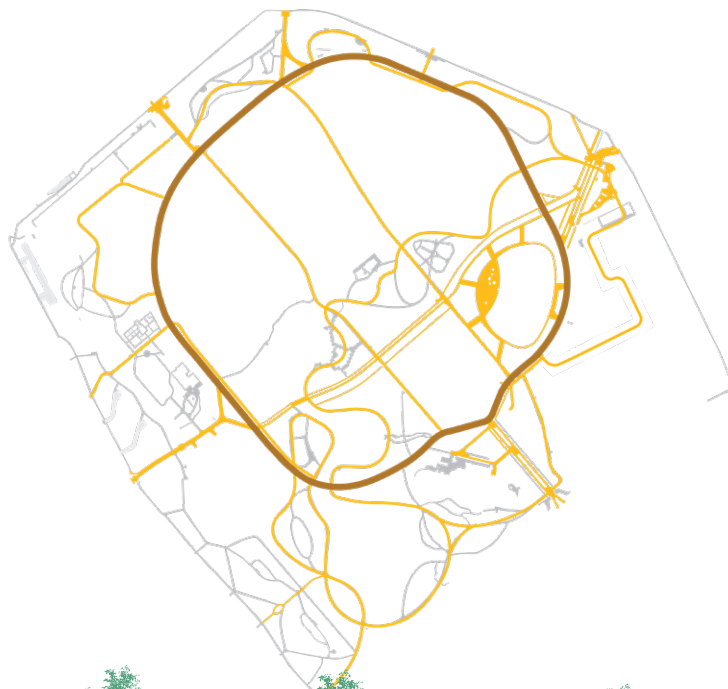

EEN TOEGANKELIJK EN LEESBAAR PADENSYSTEEM

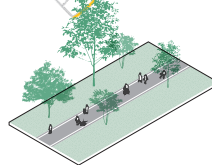
Om de 30.000 nieuwe bewoners van Den Haag Zuid-West een plek te geven in het park, is het van belang om het gehele park te benutten. Dit vraagt om een leesbaar en uitnodigend padensysteem dat enerzijds ruimte biedt voor veel mensen en activiteiten en tegelijkertijd uitlokt om ook de randen van het park te verkennen.

Wij brengen hiërarchie en herkenbaarheid in de paden door verschillende breedte en materiaal toe te passen. De basis wordt gevormd door de **parkpaden**. Dit zijn paden die de bezoekers door het gehele park leiden. Met een breedte van ca. 2,5m zijn deze met name geschikt voor de wandelaars en rolstoelers. Grafische markeringen op het pad vormen thematische routes door het park, zoals de tuinenroute of kunstroute. De echte ontdekkers kunnen via de **struipaden**, met een breedte van 1,5m en een materialisatie gelijk aan de parkpaden, de bijzondere hoekjes van het park ontdekken.

Centraal in het park ligt de **parkring**. Met een breedte van 7m en glad asfalt is de parkring ideaal voor alle soorten activiteiten, zoals fietsen, wandelen, skaten of handbiken, maar ook voor de op en afbouw van evenementen. Afstandsmarkeringen en sportbelijningen dagen de gebruikers uit om het volgende rondje net iets sneller te rennen dan de vorige keer.

Parkring | Fietzers, skaters, hardlopers, handbikers

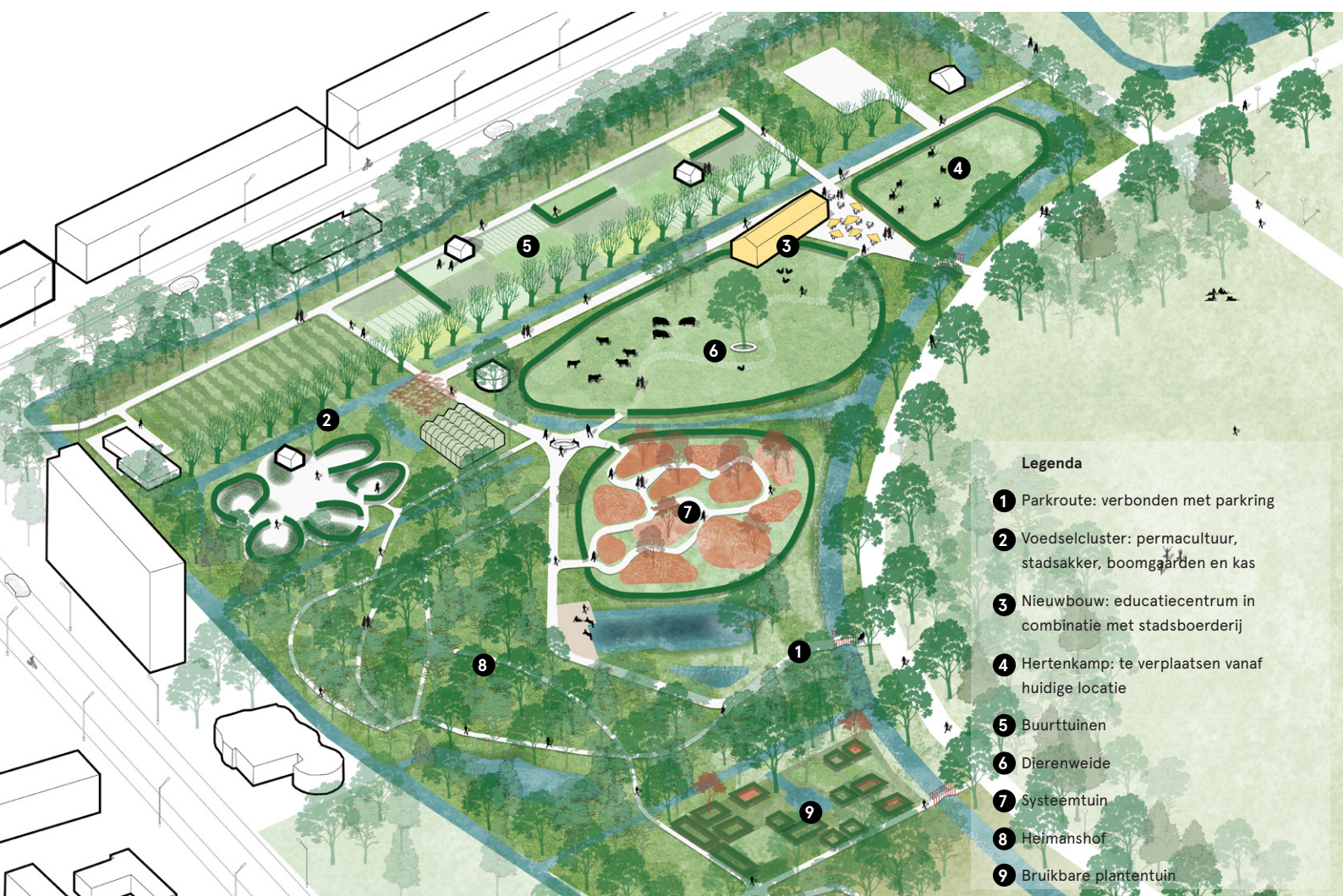
Parkpaden | ommetjesmakers, hondenuitlaters, rolstoelers

Struipaden | natuurliefhebbers, kinderen, avontuurlijke wandelaars

▲ Hierarchie van paden

Legenda

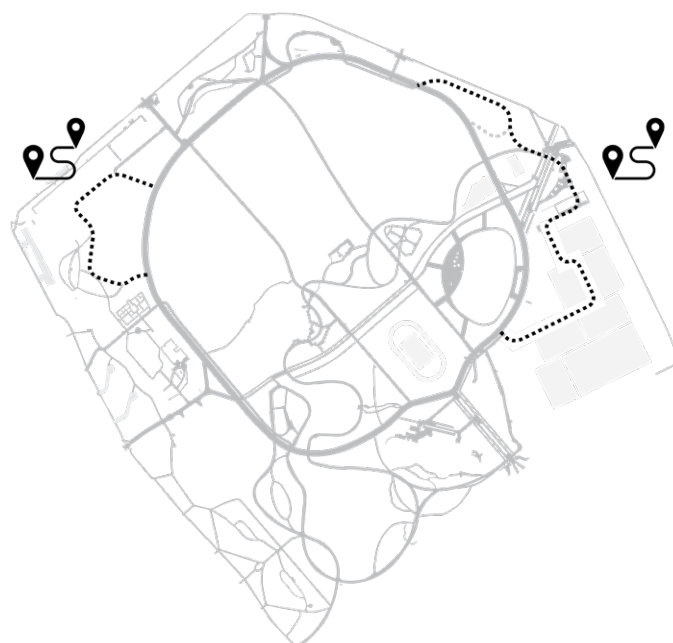
- 1 Parkroute: verbonden met parking
- 2 Voedselcluster: permacultuur, stadsakker, boomgaarden en kas
- 3 Nieuwbouw: educatiecentrum in combinatie met stadsboerderij
- 4 Hertenkamp: te verplaatsen vanaf huidige locatie
- 5 Buurttuinen
- 6 Dierenweide
- 7 Systeemtuin
- 8 Heijmanshof
- 9 Bruikbare plantentuin

▲ Conceptschets nieuw NME-terrein

VERSTERKEN DOORWAADBAARHEID

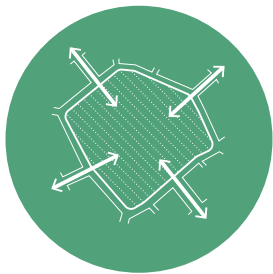
Grote delen van het park, zoals het NME-terrein en de sportvelden zijn door de vele hekken maar beperkt toegankelijk. Om de spreiding van de bezoekers te verbeteren is het van belang om ook deze delen van het park doorwaadbaar te maken.

Dit kan bijvoorbeeld door bij het NME-terrein een openbaar pad te realiseren, die middels ophaalbruggen met de parking wordt verbonden. Hierdoor wordt niet alleen de doorwaadbaarheid van het gebied verbeterd, maar profiteert het NME-terrein ook van een betere zichtbaarheid. Daarnaast wordt een entree vanuit de wijk toegevoegd wat het wandelen aan deze zijde van het park aantrekkelijker maakt.

◀ Impressie nieuwe entree NME-terrein

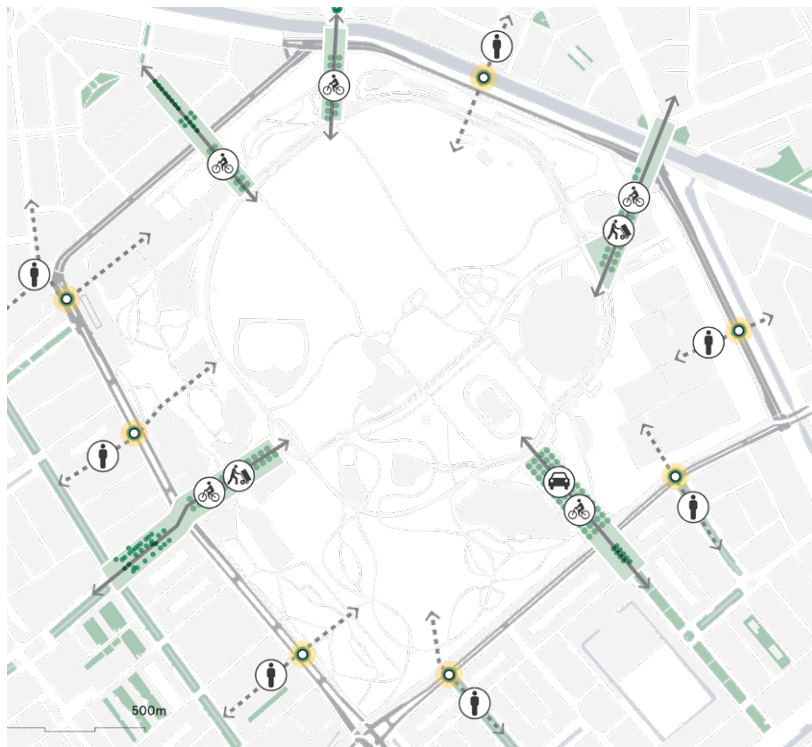
▲ Vergroten van de doorwaadbaarheid bij het NME-terrein en de sportvelden.

AANTREKKELIJKE ENTREES

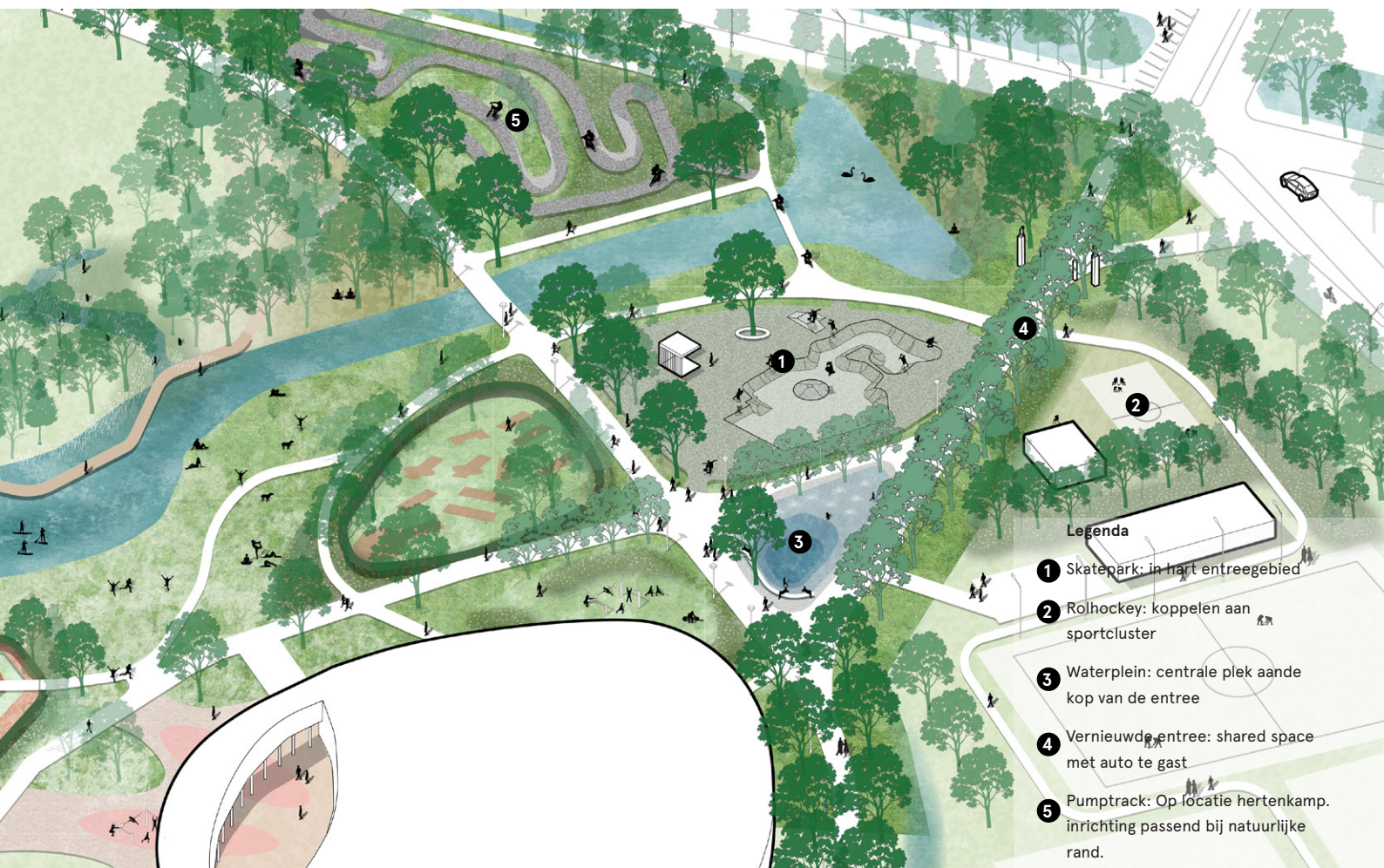
Om de bewoners uit de omliggende wijken in het park te krijgen, zijn aantrekkelijke en laagdrempelige entrees van groot belang. In de huidige situatie worden veel van de entrees gedomineerd door de auto. De toegang voor de fietser en voetganger zijn dikwijls versmald tot een voetpad of fietspad langs de autoweg. In het Zuiderpark van de 21^e eeuw krijgen de voetganger en fietser ruim baan. In plaats van verschillende gescheiden rijbanen bestaan de entrees uit een gedeelde ruimte waar auto's worden geweerd of te gast zijn. Alleen de zuidelijke entree blijft bereikbaar voor auto's. De westelijke en oostelijke entrees zijn alleen toegankelijk om te laden en lossen. Alle andere entrees zijn het exclusieve domein voor de voetganger en fietser.

Om de toegankelijkheid van het park verder te verbeteren wordt er daarnaast ingezet op informele entrees voor de voetganger. Deze entrees worden gesitueerd tussen de hoofdentrees, op plekken waar de omliggende wegen beter over te steken zijn en waar deze aansluiten op de routes uit de buurt. Door op deze plekken letterlijk de oversteek voorrang te geven, wordt het park nog beter toegankelijk voor de omliggende wijken.

▲ Verbindingen met de omgeving

▲ Conceptuitwerking van het vernieuwde Veluweplein

ENTREE VELUWEPLEIN

De entree Veluweplein is een van de belangrijkste entrees vanuit de stad. Nu oogt de entree verrommeld en wordt het sterk gedomineerd door de auto. Hierdoor ligt het park verstopt achter een aantal naar binnen gekeerde functies.

Door het entreegebied als geheel te transformeren, rekeninghoudend met de monumentale waarden, ontstaan er kansen om een overzichtelijke en plezierige parkentree te ontwikkelen, waar fietser en voetganger de baas zijn en functies als vanzelfsprekend onderdeel zijn van het geheel.

Oversteek met doorgaand karakter voor voetgangers en fietsverkeer

Shared space met ruimte voor fietser en voetganger en auto te gast

Overzichtelijk stedelijk verblijfsgebied met waterplein en skatepark en spelen

Behoud van monumentale entreepartij

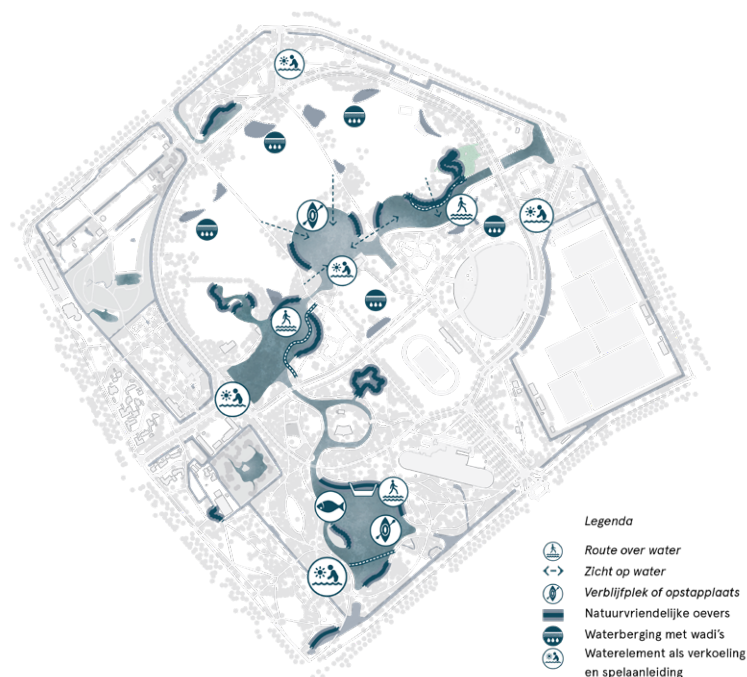

RUIMTE VOOR HET WATER

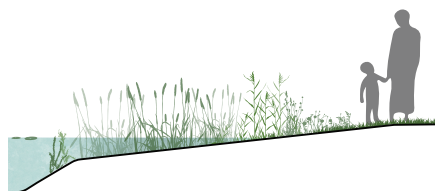
Water is een belangrijk onderdeel in het laaggelegen Zuiderpark. Slimme aanpassingen in het watersysteem bieden voordelen in zowel natte als droge periodes.

Om wateroverlast bij steeds heviger en frequentere piekbuien te voorkomen, is een slimme waterhuishouding cruciaal. Met de aanleg van wadi's langs de randen van de ligweides en op de laagste punten in het klassieke park wordt niet alleen de wateroverlast beperkt maar ontstaan er ook hotspots voor biodiversiteit. Natuurvriendelijke oevers en plasdraszones langs de bestaande watergangen zorgen daarnaast voor extra piekberging, verbeterde waterkwaliteit en een impuls voor biodiversiteit.

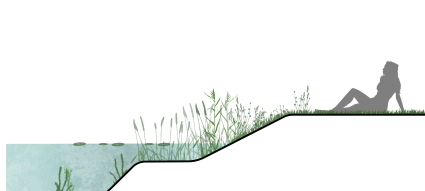
Bij warme dagen biedt het water van het Zuiderpark juist verkoeling voor de bewoners van de stad. Natuurvriendelijke oevers en plasdraszones dragen bij aan het verbeteren van de waterkwaliteit om deze geschikt te maken voor zwemwater. Vlonderpaden en vlonders zorgen voor verbetering van het contact met water en de toevoeging van waterspeelplekken bij de entrees en centraal in het park bieden extra verkoeling in de zomer.

▲ Ingrepen in het watersysteem voor klimaatadaptatie en het versterken van de beleving van het water en vanaf het water

Natuurvriendelijke oever: natuurontwikkeling en beleving

Plasberm: natuurontwikkeling en waterberging

Wadi: waterberging en natuurlijke speelplek

▲ Ingrediënten voor een rijkere waterbeleving

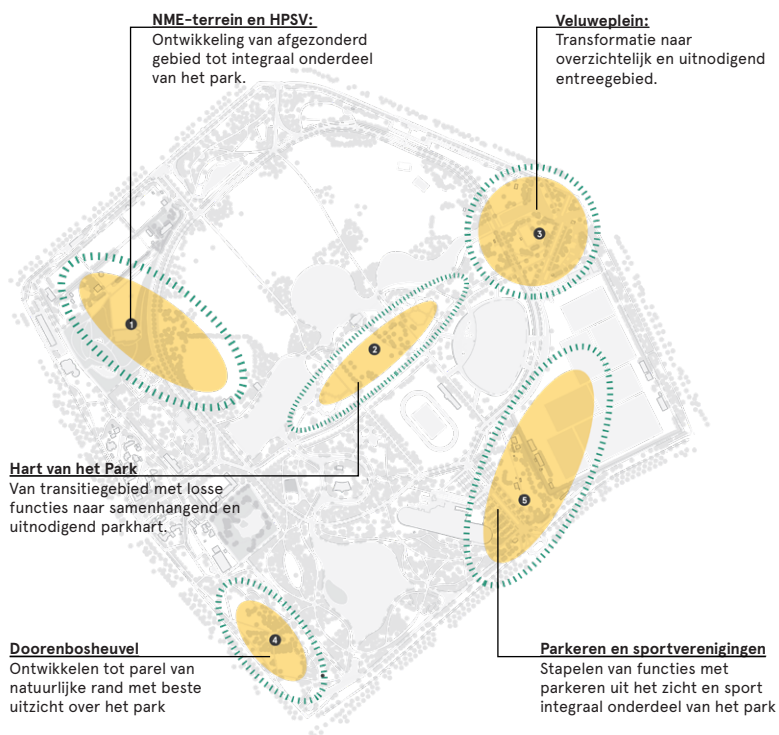
SAMENWERKEN AAN INTEGRALE OPGAVEN

Het toekomstbestendig maken van het Zuiderpark is niet van de ene op de andere dag gedaan. Grote veranderingen in het park vragen om afstemming tussen de beheerders, gebruikers en eigenaren in het park. Om deze veranderingen in gang te zetten is het gewenst om samen te werken in een coalitie Zuiderpark.

Het doel van deze coalitie is om de transformatie van het park een kickstart te geven door de meest urgente gebieden gezamenlijk aan te pakken. Hierdoor kunnen budgetten worden gecombineerd en functies worden uitgeruild. Het resultaat is dat de aangegeven plekken daarmee beter in het park komen te liggen waardoor deze beter zullen gaan functioneren. Voorgestelde plekken voor de kickstart zijn:

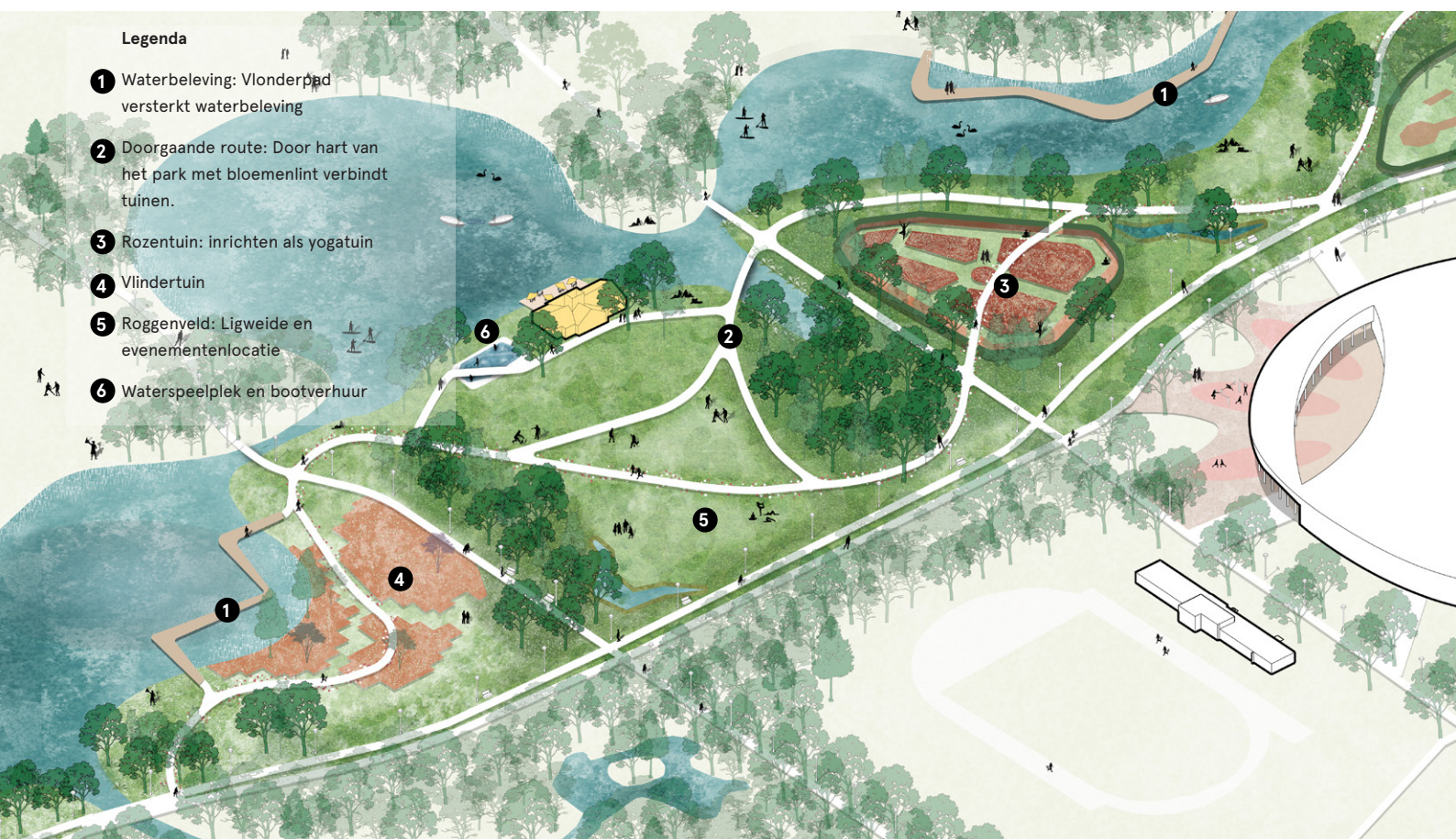
- NME-terrein en HPSV
- Hart van het Park
- Entree Veluweplein
- Doorenbosheuvel
- Parkeerplaats en sportvelden

Het onderstaande beeld verbeeldt hoe het hart van het park getransformeerd kan worden. Door een centrale route door de parkzone te leggen, worden de verschillende tuinen en functies in dit gebied met elkaar verbonden. De aanpak van deze zone biedt gelijk kansen om ook het water beter erfahrbaar te maken en ruimte te bieden voor waterberging in wadi's.

▲ Integraal aan te pakken plekken

Conceptschets Hart van het park ▼

Legenda

HELDERE ZONERING

- Stadslaan als versterking parkrand behouden
- Parkgazon
- Verstevigd gras
- Nieuwe vegetatiezone: kruidenrijk gras
- Nieuwe vegetatiezone: halfnatuurlijke onderbegroeiing
- Nieuwe vegetatiezone: heesters
- Bijzondere thematuinen
- Zichten

EEN RIJK EN FLEXIBEL PROGRAMMA

- Natuur
- Cultuur
- Spelen
- Sport

BASISVOORZIENINGEN

- Heldere entree gecombineerd met voorzieningen (informatie, fietsparkeren, toilet, en afval)
- Aanvullende watertappunten
- Nieuwe openbare toiletvoorzieningen
- Hondenlosloopplek
- Speelplek
- Fitnessplaats, stedelijk
- Sport-, ontspanning- of speelaanleiding
- Uitnodigend en sportief entreeplein Sportcampus

EEN LEESBAAR EN TOEGANKELIJK PARK

- Parkring als brede laanboulevard
- Entreebegeleiding met bomenlaan behouden
- Sportlus met sport- en speluitdagingen
- Nieuwe leesbare verbinding met eendenkooi
- Nieuwe verbinding tussen parking en plek

AANTREKKELIJKE ENTREES

- Hoofdverbinding tussen wijk en park laagdrempelig maken
- Oversteek tussen wijk en park laagdrempelig maken
- Zusterpark met relatie Zuiderpark

RUIMTE VOOR HET WATER

- Nieuwe natuurvriendelijke oevers
- Watteroute maakt water doorwaadbaar en rijker in beleving
- Nieuwe waterelementen activeren knooppunten
- Nieuwe verblijfplek aan water
- Wadi's voor waterberging

0 100 500m

